

0224 242 30 00

Biyotıp
Laboratuvarları

BIO-RAD
EQAS

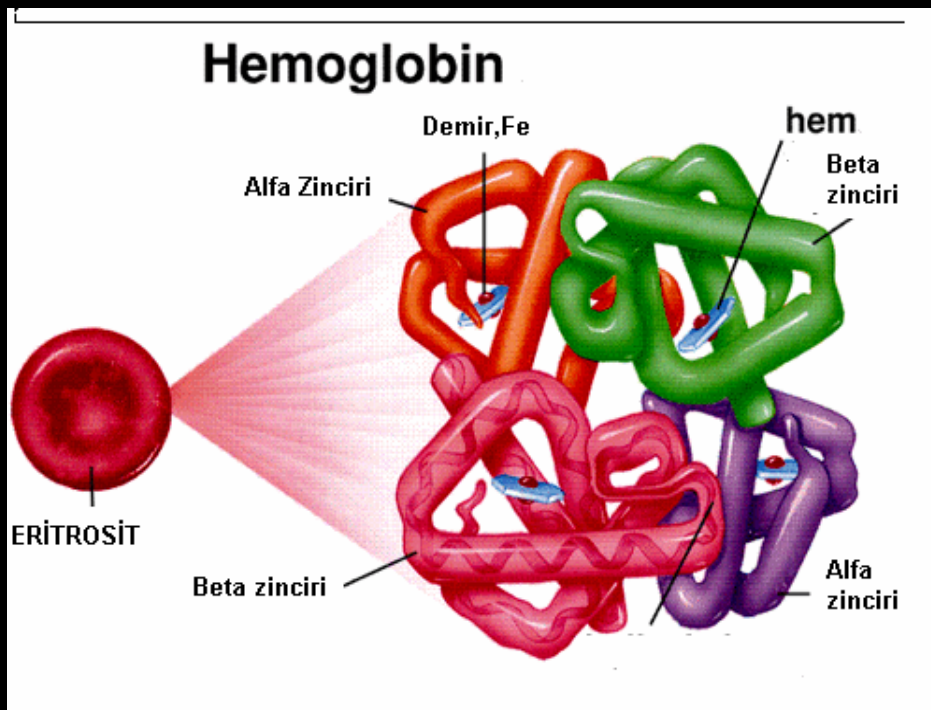
ISO 9001:2000 belgeli
Biyotıp Laboratuvarları, hizmetlerini
"Uluslararası Kalite Kontrol Güvencesi"
ile sunmaktadır.

www.biyotip.com
bilgi@biyotip.com

F.S.M Bulvarı, Derya sok, Akagündüz Apt, No 1/11, Nilüfer / BURSA
Tel: 0224 242 30 00 Fax: 0224 242 81 00

HEMOGLOBİN (Hb)

- Eritrositlerin (kırmızı kan hücreleri) ana komponentidir, **O₂ ve CO₂ taşırlar**.
- Hb, **4 adet globulin proteini ile 4 adet hem** adlı yapıdan oluşur. Hem, demir ve kana kırmızı rengini veren porfirin maddesinden oluşur.

- Hemoglobin; α (alfa), β (beta), γ (gama) ve δ (delta) olmak üzere 4 çeşit polipeptid zinciri içerir. **Yetişkin bir insanın hemoglobini, HbA olarak adlandırılır ve %97,5 ($\alpha_2\beta_2$), HbA2 % 2,5 ($\alpha_2\delta_2$)'den** ibaret bir polipeptid zinciridir.
- **Fetustaki hemoglobin olan HbF ise $\alpha_2\gamma_2$** zincirlerinden oluşur. HbF'in oksijene afinitesi (ilgisi) HbA'dan %50 daha fazladır. **1 yaşından sonra oranı % 2'yi geçmez.**
- α ve β zincirlerindeki hatalı bir sentez çeşitli hastalıklara neden olur. Örneğin; β zincirinin 6. pozisyonundaki glutamik asit yerine valinin geçmesiyle meşhur orak hücreli anemi (HbC) oluşur. Hemoglobinin dalakta çok hızlı olarak yıkılmasıyla anemi oluşur.
- Fetus hemoglobinindeki γ zincirinin doğumdan sonra β zinciri şekline dönüşmesi gerekir. Dönüşmezse **Akdeniz anemisi (β -talasemi)** meydana gelir.
- Kanın **O₂ taşıma kapasitesi eritrosit sayısından ziyade içerdiği hemoglobin oranıyla ilişkilidir** çünkü bazı eritrositler diğerlerinden daha fazla yada az hemoglobin taşır.
- Hb tayini **anemi (kansızlık) tanısı, izlemi ve tedaviye yanıtını görmeye** RBC'den (eritrosit sayısı) daha önemlidir. Ayrıca polisitemi (Hb yüksekliği ile giden durumlar) tanı ve izleminde de kullanılır.
- Hb ayrıca ekstrasellüler sıvının (kan ve hücreler arası) **önemli bir tamponudur**. Asit-baz dengesini korumada rol oynar.
- Dokularda O₂ düşük, CO₂ ve H⁺ iyonu konsantrasyonu yüksektir. Düşük pH'da (asidozlar) Hb'den daha çok O₂ ayrılır böylece fazlaca olan H⁺ iyonu boşta kalan Hb tarafından bağlanarak asidik ortam düzeltilmeye çalışılır. CO₂ eritrositlere girer, karbonik anhidraz tarafından HCO₃ (bikarbonat) ve protonlara çevrilir. Protonlar Hb'e bağlanır ve HCO₃ kana ve dokulara geçer, bu da pH' yükseltir ve asidozdan vücut kendini korumaya çalışmış olur, karşılık olarak da klor (Cl) eritrositlere girer, buna da **klorür göçü (chloride shift)** denir.
- Hemoglobinin oksijen yerine **CO₂ ile** birleşmesine **karbaminohemoglobin** adı verilir. Dayanıksız bir bileşiktir.
- Hemoglobine **CO bağlanırsa** buna da **karboksihemoglobin** adı verilir. Hemoglobinin CO'ye ilgisi O₂'den 220 kat daha fazladır. Soba zehirlenmelerinde oluşan bileşik budur, böylece oksijen yeterince taşınmaz ve beyin ölümü olur.
- Hemoglobindeki **demirin Fe³⁺ haline** yükseltgenmesiyle de **methemoglobin** oluşur.
- Hemoglobine **CN⁻ bağlanırsa** buna da **siyanohemoglobin** adı verilir. (siyanür zehirlenmesinde oluşur, tedavide sodyum tiyosülfat verilmelidir.)
- Hemoglobin retiküloendotelyal sistemin ribozomlarında **protoporfirin IX, Fe²⁺ ve globulinden** sentezlenir. **Pantotenik asit, piridoksal fosfat, B12 vitamini ve intrinsik faktör** bu sentez için gereklidir.
- Hemoglobin eritrositlerin kemik iliğinden dolaşıma geçişinin 120-130. günü retiküloendotelyal sistem hücrelerini ihtiva eden **dalak, karaciğer ve kemik iliğinde yıkıma** uğrar.

Hb düşüklüğü ile giden durum ve hastalıklar :

- **Anemiler** (Demir eksikliği anemisi - Talasemiler – Pernisiyöz anemiler – Hemoglobinopatiler..)
- **Karaciğer hastalıkları**
- **Hipotiroidizm**
- **Akut ve kronik kanamalar** (Kanamalardan hemen sonra Hb ve HCT azalmaz, bir süre geçmesi gerekir)
- **Hemolitik anemiler** (Uygunsuz kan nakillerine bağlı, kimyasal madde ve ilaç reaksiyonları, infeksiyonlara reaksiyonel, yanıklara ve metal kalp kapakçıklarına bağlı, hodgkin hastalığı, lösemiler, lenfomalar, SLE, sarkoidoz, böbrek infarktı vs..)

Hb yüksekliği ile giden durum ve hastalıklar :

- **Polisitemi vera**
- **Konjestif kalp yetmezliği**
- **Transfüzyonlar**
- **KOAH** (Kronik obstrüktif akciğer hastalığı)

Numune : EDTA'lı tam Kan

Numune mümkünse aç karnına alınmalıdır ve hemoliz olmamalıdır.

Tüpün **işaret seviyesine kadar** kan alınmalı ve **hemen nazıkçe 5 kez alt-üst edilmelidir**, çalkalanmamalıdır.

Referans Değerler :

Kadınlar : **12 - 16 g/dl**

Erkekler : **13 – 17.4 g/dl**

Çocuklar 0-2 hafta: 14.5 – 24.5 g/dl

Çocuklar 2-8 hafta: 12.5 – 20.5 g/dl

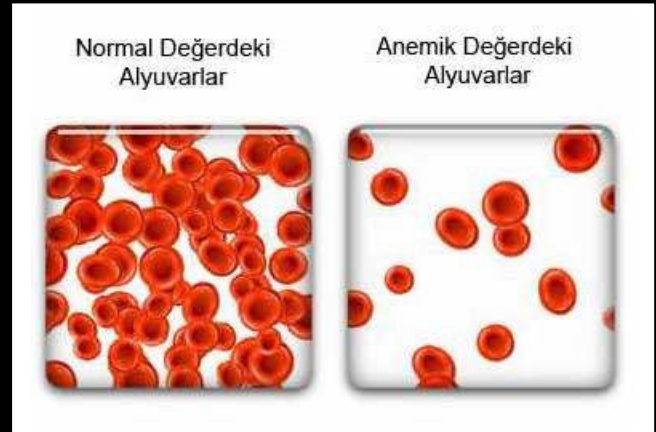
Çocuklar 2-6 ay: 10.7 – 17.3 g/dl

Çocuklar 6 ay-1 yıl: 9.9 – 14.5 g/dl

Çocuklar 1-6 yıl: 9.5 – 14.1 g/dl

Çocuklar 6-16 yıl: 10.3 – 14.9 g/dl

16-18 yaş: 11.1 – 15.7 g/dl

Polisitemiler : RBC, HCT ve /veya Hb yüksekliği olan hastalıkların genel adıdır.

- ◆ **Rölatif polisitemi:** RBC,HCT ve /veya Hb' deki artış plazma volümündeki azalmaya bağlıdır yani yalancıdır (**dehidratasyon, ishal ve şiddetli kusma**) veya geçici eritrosit artışı (**stres, sigara içimi..**)
- ◆ **Mutlak veya gerçek polisitemi:** 1-Primer (**polisitemi vera, eritremik eritrositoz**)
2-Sekonder (**yüksek rakım, kardiyopulmoner hastalıklar, renal tümör ve kistler, hepatoma, serebellar hemanjiyoblastom.**)

Anemiler : RBC, HCT ve /veya Hb düşüklüğü ile giden hastalıkların genel adıdır. Çeşitli sınıflandırılmaları mevcuttur, aşağıda bir örnek vermek gerekirse;

Hipoproliferatif anemiler (kemik iliğinde RBC yapımı az)

- Kemik iliği aplazisi
- Miyelofitizik anemi
- Kan diskrazileri
- Kronik hastalıklar
- Organ yetmezlikleri
- Maturasyon defektine bağlı anemiler
- Hipokromik anemiler
- Megaloblastik anemiler
- Miyelodisplastik sendromlar

Hiperproliferatif anemiler (RBC üretimi çok ama Hb veya HCT düşük)

- Akut kan kayıpları
- Hemolitik anemiler (eritrositler erkenden yıkılır)

Dilüsyonel anemiler

- Gebelik
- Splenomegali

H E M A T O L O G Y		
COLLECTED	06/01/00 08:50	REFERENCE RANGE
PRIORITY, PHYSICIAN	ROUTINE SOLER, NORMAN	

B l o o d C o u n t R e p o r t		
WHITE BLOOD COUNT	*7.02	3.30-10.50 10 ³ /ul
RED BLOOD COUNT	*4.11	3.60-5.20 10 ⁶ /ul
<u>HEMOGLOBIN</u>	*12.5	11.5-15.5 g/dl
HEMATOCRIT	*37.1	34.5-46.5 %
MCV	*90.3	82.0-99.0 fl
MCH	*30.4	27.0-33.0 pg
MCHC	*33.7	31.0-35.0 g/dl
RDW-SD	*43.4	37.0-51.0 fl
RDW-CV	*13.2	11.5-14.6 %
PLATELET COUNT	*341	130-400 10 ³ /ul
MPV	*9.6	8.5-12.0 fl
NEUT #	*4.11	1.50-7.60 10 ³ /ul
LYMPH #	*2.00	0.60-4.00 10 ³ /ul
MONO #	*0.73	0.10-1.20 10 ³ /ul
EO #	*0.11	0.00-0.45 10 ³ /ul
BASO #	*0.07	0.00-0.10 10 ³ /ul
NEUT %	*58.5	47.0-76.0 %
BAND %	*<10	<10%
LYMPH %	*28.5	13.0-42.0 %
MONO %	*10.4	0.1-12.0 %
EO %	*1.6	0.1-5.0 %
BASO %	*1.0	0.0-1.5 %

İnterferanslar :

- **Yüksek rakımda** yaşayanlarda (dağ gibi) Hb, HCT ve RBC yüksektir.
- **Yenidoğanlarda** Hb yüksektir
- **Gentamisin** ve **metildopa** gibi ilaçlar Hb yüksekliği yapar
- **Ağır egzeriz** Hb yüksekliği yapar
- **Aşırı sigara içme** zamanla Hb yüksekliği yapar
- **Şiddetli lökositoz** ve **hiperlipidemi** durumlarında Hb yalancı yüksek çıkar.
- **Aşırı sıvı alımı** Hb düşüklüğü yapar, görecedir.
- **Gebelerde** Hb düşüktür çünkü plazma hacmi fazladır, görecedir.
- **Birçok ilaç** Hb düşüklüğü yapar.

Hb için Panik Değerler :

< 5 g/dl : Kalp yetmezliği ve ölüm görülebilir.

> 20 g/dl : Hemokonsantrasyon ile kapiller damarlar tıkanıp felç ve infarktüsler olabilir.

Sağlıkla Kalın...

Uz.Dr.Kemal ASLAN
Biyokimya ve Klinik Biyokimya Uzmanı

BİYOTIP LABORATUVARI

✉ : bilgi@biyotip.com

✉ : kaslanaslan@yahoo.com

🌐 : www.biyotip.com

☎ : 0224 242 30 00